

FRYKT OG SENSUR: Da «Taushetens tyranni» mandag ble utgitt i Norge, ble ansatte i bokas norske forlag, Cappelen Damm, sendt hjem av sikkerhetshensyn. Debatten om sensur og selvsensur i forbindelse med trykking av Muhammed-karikaturene har vært omfattende. To andre bøker som også omtaler karikaturstriden, er nettopp utkommet i Norge: Ann-Magrit Austenås «Arven etter Sataniske vers» og Mattias Gardells «Islamofobi».

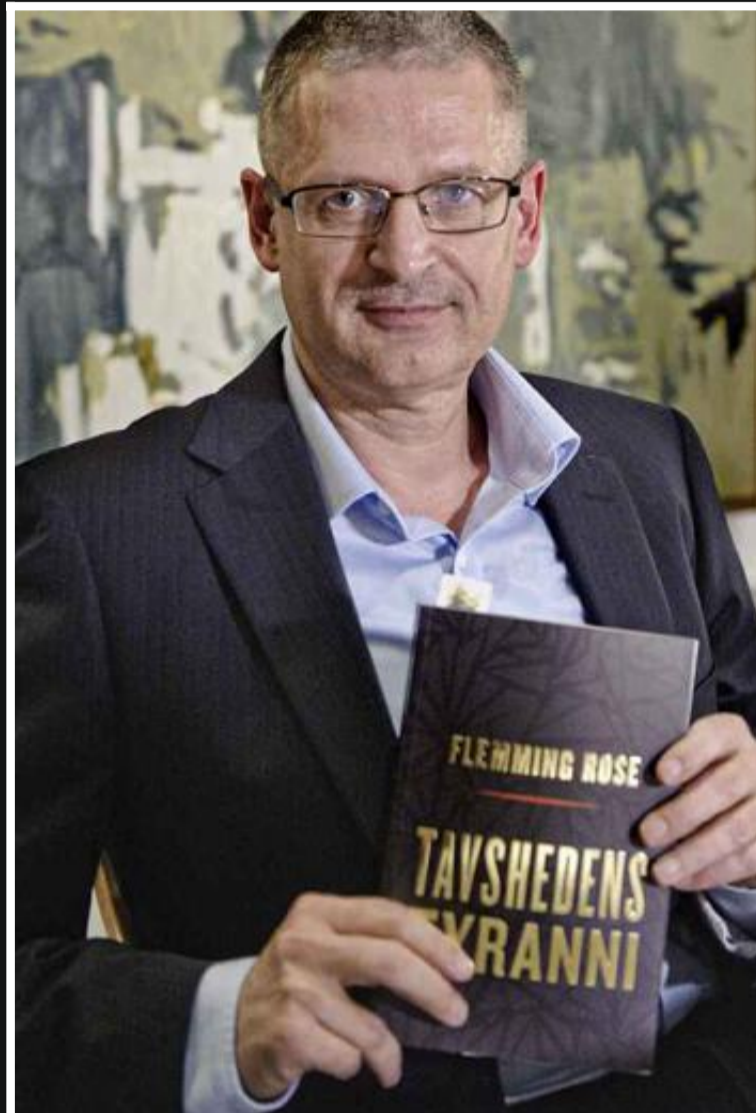
” Terrorisme er bevæpnet propaganda.

Sir Frank Kitson

men også om politikk og krig

tt tidligere denne uka. De varslede demonstrasjonene uteble. Foto: Erlend Aas/Scanpix

OMSTRIDT: Flemming Roses bok «Taushetens Tyranni», bør bli obligatorisk lesning for alle som interesserer seg for ytringsfrihetens kår, skriver vår anmelder.

litisk skøyerstrek

mange vanskeligheter med å finne en plass, hans søken etter holdpunkter og veien til et moderne islamsk verdensbilde. Det er også en dypt tragisk historie, der alle Karims sjanser forspilles i den ubetenksomme tilslutningen til terrorismen. Karim ødelegger mest av alt for seg selv, sin kone, sitt barn.

EN STOR PORSJON av boka går med til fortolkninger av billedframstillinger som er blitt oppfattet som krenkende gjennom tidene. Forfatteren drøfter Manets nakne damer, Robert Mappelthorpes anale selvportrett, Andres Serranos «Piss Christ», Jens Jørgen Thorsens aldri realiserte film om Jesu sexliv, men også karikaturer fra mellomkrigstiden – både de groteske stereotypene av jøder fra tyske «Der Stürmer» og Hans Bendix' og Ragnvald Blix' fornøyelige, men dystre harselas med nazistenes koryfeer.

VI FÅR OGSÅ SE eksempler på hvor groteske karikaturene kan være i muslimske aviser, særlig overfor jøder, og heldigvis får vi også sett de 12 uheldige tegningene – stridens kjerne. Det vi der-

imot ikke får se, er vår egen Finn Graffs groteske karikaturer av israelske ledere. Han avslø å være med i Roses bok fordi han «ikke ønsket å komme 'i dårlig selskap'», som det står i boka. Å javel, Graff?

Noe av hensikten med disse diskusjonene av annen kontroversiell billedkunst må ha vært å vise at de 12 tegningene ikke er så sensasjonelle. Rose får vist at fortolkningene av tegningene her var overfladiske og usystematiske, men her kunne han gjerne benyttet sjansen til å gå nærmere inn på de politiske årsakene til at tegningene ble så eksplosive. Det blir en avsporing å bruke en så stor del av boka på å vise at de ikke var det. For de var jo det.

DETTE BLIR DET VIKTIGSTE ankepunktet mot boka: den går altfor lite inn på det vi kanskje kan kalle «den store krenkelsen», den som muliggjør så mye oppmerksomhet rundt en så liten krenkelse som tegningene jo egentlig er. Rose bruker ikke plass på å drøfte det faktum at Danmark (og Norge) på publikasjonstidspunktet var – og er – engasjert i krigshandlinger som i brede lag i den muslimske verden blir oppfattet som

del av en større krenkelse, der Vesten, kapitalismen, jøder, kristne osv herjer med de muslimske landene for å sikre seg petroleum og geopolitisk gevinst, ofte gjennom allianser med kjipe regimer.

Tegningene ble publisert i et klima av raseri mot Vestens såkalte «doble standarder», mens vestlige soldater utøvde militærmakt blant uforvarende sivile, på jakt etter terrorister som smatt unna gang på gang. Ikke dermed sagt at tegningene er en del av denne krigen – det er ikke vanskelig å tro på Roses intensjoner om å gjenerebre en truet ytringsfrihet – men at de er blitt oppfattet slik, er åpenbart.

Vi må ikke glemme at det ikke var det danske og det norske flagget som ble brent i de rasende demonstrasjonene, det var kristenflagget, korsets flagg. Den fortellingen har bein å gå på. I mangel av andre narrativer blir korstogsjødekonspirasjonen en erstatning for de uvitende masser.

DEN ANDRE DELEN av boka er den mest interessante. Rose har hatt god tid til å tenke viktige spørsmål, og han har funnet fram til interessante saker å belyse

En stor porsjon av boka går med til fortolkninger av billedframstillinger som er blitt oppfattet som krenkende gjennom tidene.

spørsmålet om taushet og krenkelser med. Ikke minst striden fra 1500-tallets Europa, mellom den autoritære Calvin og hans kløktige motstander Servetus – som endte på bålet – er en høyst aktuell parallell til dagens autoritære fyrsters undertrykkelse av alt som kan kalles blasfemi.

Roses bok er en skattkiste av

stoff til tanken, og bør bli obligatorisk lesning for alle som interesserer seg for ytringsfrihetens kår. Hans grundige gjennomgang av det «krenkelsestyraniet» som nå bygger seg opp med støtte fra ekstremt autoritære regimer, er en viktig vekker. Blasfemi er en forbrytelse uten offer. La oss for all del ikke glemme det.